

XXV
0 4253.

Deerschau.

04253 ✓

DISSERTATIO
DE
VAMPYRIS
SERVIENSIBVS

QVAM
SVPREMI NVMINIS AVSPICIO
PRAESIDE
M. IOANNE HENR. ZOPFIO
GYMNASII ASSINDIENSIS
DIRECTORE

PVBLICE DEFENDET
RESPONDENS
CHRISTIANVS FRIDERICVS VAN DALEN
EMMERICENSIS.
IN ACROATERIO MAIORI
AD DIEM MARTII clolcccxxxiii.
HORIS ANTEMERIDIANIS.

DVIBVIRGI ad RHENVM,
Typis JOHANNIS SAS, Academiae Typographi,
Anno clolcccxxxiii.

Jo. Gr.

RESPONDENTI PER-EXIMIO
CHRISTIANO FRIDE-
RICO VAN DALEN,

EMMERICENSI,

Academiae Candidato longe
dignissimo,

S. D.

PRAESES

M. IOAN. HENR. ZOPFIVS.

Biennium est, IVVENIS PRAE-
STANTISSIME, ex quo primum apud
nos, eumque nobilem, de Baptismo
ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, in arena disputatoria
conflictum subeundo, TVAE alacrita-
tis promptique ingenii specimen haud
vulgare in publicum edidisti. Dum ergo
altera ipsa vice ad eruditum, de Vampyris Seruiensibus,
certamen procedis, egregium sane facinus audes, TVA-
que

que indole erecta & nihil non praeclari minante dignum. Hoc ipso nimirum demonstras, quid aliquando Ecclesia, quid respublica litteraria de TE sperare possit, quando id iam praestas in cathedra Gymnastica, quod vix centesimus quisque in Academica. Non eo spectat oratio mea, altos vt TIBI spiritus faciam: sed, vt animum TVVM ad optima studia iam vltro incitatum, magis incendam atque exstimulem. Magnam enim, mihi crede, sustines expectationem eorum, quibus paullo penitius TVAS inspiciendi dotes copia obtigit: quam procul dubio implebis, immo & superabis, si pari ardore, quo adhuc confuesti, bonas persequi litteras non destiteris. Eo quippe animo, relictis mollioribus musis, ad seueriores doctorum Academicorum acroases contendis. Nouum ita patentemque campum adsequeris, in quo exserere ingenii vires, animique cultum, non in herba, quod aiunt, adhuc virescentem, sed iam laetius efflorescentem, gratia coelesti, velut benignissimi influxu sideris, adiutus, ad maturitatem perducere possis exoptatissimam. Quod laudabile institutum ex animo TIBI gratulor, Deumque, omnis boni datorem summum, imploro supplex & veneror, TVOS vt in posterum quoque fortunet ac prouehat conatus, &, quandoquidem sanctioribus litteris dicasti studium, sacratissimi sui spiritus adflatu, mentem TVAM, actiones, totam denique vitam regat, TEque organum amplificando CHRISTI regno idoneum efficiat. Vale. Scrib. Assindiae, die xxv. Mart. clolcccxxxiii.

DISSERTATIONIS
DE
VAMPYRIS SER-
VIENSIBVS
SYNOPSIS.

<i>Quid Vampyrorum nomine designetur, §. I.</i>	<i>Cuius sententiae falsitas demonstratur, §. XV.</i>
<i>Instituti ratio, §. II.</i>	<i>Respondetur ad argumenta contraria, §. XVI--XVIII.</i>
<i>Phaenomena huius portentii recensentur, §. III.</i>	<i>Frustra prouocant ad speciosos spectrorum sermones, §. XIX.</i>
<i>Quorum fides historica publicis documentis nititur, §. IV.</i>	<i>Ergo nec Vampyrorum operationes animabus tribuendae, §. XX.</i>
<i>Cui principio agenti ea tribuenda sint, §. V.</i>	<i>An spiritus astralis istos effectus producere possit, §. XXI.</i>
<i>Praemittuntur axiomata quaedam, §. VI.</i>	<i>Quod adseritur in Fama Spirituali, §. XXII.</i>
<i>Traetationis duo primaria momenta, §. VII.</i>	<i>Hypothesis de spiritu astrali iam olim Paracelso aliisque adrist, §. XXIII.</i>
<i>Causa istorum effectuum non sunt cadauera humana, §. VIII.</i>	<i>Spiritus astralis est chimaera & non-ens, §. XXIV.</i>
<i>Vbi de masticatione mortuorum obiter, §. IX.</i>	<i>Neque Vampyris commode adplicatur, §. XXV.</i>
<i>Porro causa mali non est nudus ephialtes, §. X.</i>	<i>Eadem hypothesis absurdas gignit sequelas, §. XXVI.</i>
<i>Neque sola phantasiae corruptio, morbusue acutus, §. XI. XII.</i>	<i>Aliaque trahit incommoda, §. XXVII.</i>
<i>Neque animae a corporibus separatae, §. XIII.</i>	<i>Positiue ostenditur, Vampyrorum effectus esse operationes Diabolicas,</i>
<i>Animas post mortem adparere, multi statuunt, §. XIV.</i>	

licas, §. XXVIII.
Diabolo facultas agendi in corpora non est deneganda, §. XXIX.
Quod probatur ex evidentibus Scripturae testimoniis, §. XXX.
 XXXI.
Idem confirmant testimonia humana, §. XXXII.
Nec diabolo voluntas deest, ea peragendi, quae de Vampyris commemorantur, §. XXXIII.
Plebis Seruiensis physica & moralis dispositio, §. XXXIV.
Resp. ad obiectionem: Diabolum alibi quoque hos lusus peragere posse, §. XXXV.

Ex eo, quod operandi modum ignoramus, operatio ipsa negari nequit, §. XXXVI.
Neque idcirco diabolo tribuuntur miracula, §. XXXVII.
Tota Vampyrorum tragoedia consistere videtur in contagio quodam magico, §. XXXVIII.
Diabolus causis naturalibus suas immiscet operationes, §. XXXIX.
Cur malum sopiatur, destructis Vampyrorum corporibus, §. XL.
Quinam Vampyris possint comparari, §. XLI.

§. I.

E dissertationis titulus diu te suspensum habeat, L. B. in ipso statim limine, quid per VAMPYROS intelligatur, paucis exponendum. Hoc videlicet nomine designant famosum illud ac pestilens hirundinum genus, quod inde ab anno c^{lo} lcccxxv. in Seruia saeuisse, publicarum litterarum indicio vulgatum est. Apud Hungaros etiam PAMGRI audiunt, cuius de vocabuli notione atque etymo non magis constat, quam de obscuro Vampyrorum nomine. Germanico idiomate dici solent Todten-Fresser / Blut-Sauger / vulgoque habentur pro hominum defunctorum spectris, quæ nocte intempesta de sepulcris prodeant, in dormientes insiliant, & sanguine exhaustos, leto tradant.

§. II. Quæ res cum sit eiusmodi, vt accuratiori scrutinio dignam utique censeamus, age! iacemus aleam, ac primo quidem phaenomena & *negisdoen* historicas, breuiter commemorabimus,

mus, deinde ab effectu ad causam efficientem, quoad fieri potest, inuestigandam progressuri.

§. III. Ex iis relationibus, quae de Vampyris Seruiensibus adhuc emanarunt in vulgus, haec potissimum phaenomena nobis innotuerunt: tradunt nimirum (1) apparere in Seruia, praesertim in pago Medvedia, non procul Beraxino, spectra personarum, quae paucis ante diebus, septimanis, mensibus, e vita discesserint; (2) spectra isthaec adoriri homines vtriusque sexus, neque etiam infantibus parcere; (3) personas ab eiusmodi incubis infestatas, de suffocatione & spiritus interceptione grauiter conqueri, ac breui post exspirare; (4) rogatos a suis moribundos, ecquid malae rei ipsis acciderit, a spectro hominis nuper defuncti sibi illatum, profiteri; (5) quo facto cadauer personae a moribundo designatae e sepulcro effodi, in quo crudus adhuc vigor, capilli vnguesque recens prognati, nares, bucca, pectus, ventriculus, & reliqua corporis vasa, recenti sanguine turgida deprehendantur, cumque alii post eos extincti iam putrescant, in his ne minimam corruptionis notam conspici; (6) eos, qui ab eiusmodi Vampyris necentur, eandem post fata naturam induere, atque alios pari leto adficere; (7) quod ne latius malum serpat, hominis enecti praecordia palo transfigi praeacuto, vnde cruor largus, quasi ab homine viuo, profluat; (8) saepe cadauer e sepulcro erui, rogoque impositum in cineres redigi, quo ipso malum sopiatur.

§. IV. Fabulae, quam historiae similiares crederes, nisi documenta publica fidem rei prodigiosae facerent: quae satis prolixam exhibet auctor quidam anonymus, in libello, quem inscripsit: *Curieuse und sehr wunderbare Relation, von denen sich neuer Dinge in Serbien erzeugenden Blut-Saugern oder Vampyrs, aus authentischen Nachrichten mitgetheilet / und mit historischen und philosophischen Reflexionen begleitet / von W. S. G. E. 8. 1732.* Cum illa facti specie, quæ in citato tractatu continetur, in plerisque conspirant ea, quæ exstant in ephemeridibus nuper vulgari coeptis, sub titulo: *die Geistliche Fama, Part. VIII. art. 2. von der Todten Essen und Trincken / p. 22. sqq.* Vbi ea legi potest

potest relatio, quam auctor e priuato litterarum commercio, quod ipsi cum medico quodam Viennensi intercedat, sese adeptum testatur.

§. V. Iam cui demum causae effectrici, cui principio agenti isthaec omnia tribuenda sint, merito quaeritur. Si vlla in re, certe in hoc argumento eruditorum sententiae non magis inter se sunt concordēs, quam vel philosophi, vel horologia, vt ait Seneca. Neque ii profecto sumus, qui exactam rei, tot difficultatum nebulis inuolutae, sibi arrogare decisionem velint. Ceterum, sicuti in quaestionibus tam impeditis suo quemque abundare sensu, aequo animo patimur: ita vicissim nihil ob stare nobis potest, quo minus ea, quae a veri specie propius abesse nobis videntur, libere & cordate expromamus.

§. VI. Quod priusquam faciamus, sequentia iure supponimus, quae sanior quisque nobis vltro largietur. (I) Plurimi dantur effectus tum naturales, tum praeternaturales, in quibus praeter nudam operationis existentiam, nihil certi cognoscere licet, secundum illud: *rem scimus, modum ignoramus*. Vnde (II) non illico pro confictis habenda sunt, aut in dubium vocanda, quae si modum essendi spectes, humanae cognitionis sphaeram transcendunt. Neque perfunctorie hic obseruandum (III) illam hypothesein non statim esse optimam & veritati congruam, vi cuius omnia vel saltem pleraque alicuius effectus phaenomena vtcunque possint explicari, praesertim si illa hypothesis ita comparata sit, vt aut obscuritatibus suis laboret, aut reuelationis principio repugnet, aut absurdas trahat sequelas. His (IV) addimus, non esse indignum cordato philosopho, multo minus theologo, ad causas praeternaturales, spirituumque operationem vel saltem *συγγενειαν* ascendere, sicubi causarum naturalium nexus ad phaenomena explicanda non sufficit. His probe obseruatis, diuersissimae doctorem hominum, immo & Collegiorum, de Vampyris opiniones, facilius poterunt diiudicari.

§. VII. Ad rem ipsam quod attinet, in ea pertractanda eo vtemur ordine, vt primo *κατ' ἀρχην* doceamus, huius effectus causam non esse (1) cadauer hominis defuncti; nec (2) incubum

bum nudum, aliumue morbum acutum atque idealem; neque (3) spectrum animae humanae: deinde *κατὰ θεον* quincamus, sub illa Vampyrorum larua latitare cacodaemonem.

§. VIII. Non ergo *cadaueri hominis defuncti* effectus ille tribui vilo modo potest, cum materia per se iners & passiva nullam agendi vim habeat. Neque tamen desunt, qui omnia isthaec phaenomena, supra de Vampyris tradita, ex solius materiae efficacia, atque operatione corporis in corpus, explicare vano conamine adnituntur. In his est M. MICHAEL RANFTIVS, qui anno clo 1800 xxv. binas edidit dissertationes, de *Masticatione mortuorum in tumulis*. Ibi supponit auctor, materiam non esse inertem & passiuam, sed infinitis potentiis & vitalitatibus foecundam & grauidam. Huic materiae suae duas adsignat proprietates, (1) *vegetantiam*, vt, si vita hominis, tanquam compositi, in morte cesset, vita tamen corpori specifica superesset, vi cuius hominis demortui corpus possit a putrefactione seruari immune, possit masticare, crines generare, sanguinem profunderē & reliqua id genus; (2) *sensationem*, ex qua operationem nocuam corporum in viuos deriuat, vbi omnia redeunt ad sympathiam & antipathiam corporum, ad magiam naturalem, ad imaginationem superstitum & effluuia demortuorum. Eadem de spectris quondam somniarunt CARDANUS de *subtilitate* Lib. 18. IVL. CAESAR VANINVS in Dialogo, de *admirandis naturae, reginae deaeque mortalium, arcanis*, Dial. 51. p. 370. & IACOBVS GAFFARELLVS in *Curiosit. inaud.* cap. V. §. 20. Sed qui accuratius mentem aduerterit, facile intelliget, auctoris huius hypothesein falsissimo niti supposito. Fac enim, dari materiam infinitis potentiis & vitalitatibus foecundam; habebimus ergo materiam omnipotentem, aeternam, infinitam, intelligentem, spiritualement, quod absurdum. Dum autem sua principia propositis adplicare phaenomenis satagit, mirum in modum sese torquet, multasque confingit circumstantias, a facti specie prorsus alienas, vt effectus illos e materia sua vitali elicere possit.

§. IX. Interim non omnem corporibus defunctorum hominum *ἐνέργειαν* agendique vim esse derogandam, colligere quis possit,

possit, ex iis, quae de masticatione mortuorum, von dem Schma-
gen und Kauen der Todten in den Gräbern / vulgo circumferun-
tur. Tradunt quippe, mortuos in sepulcris interdum lintea &
fascias, quibus inuolui solent, deuorare, ac sensim deglutire.
Quo ipso consequi putant, vt plures mox ex eadem familia de-
cedant. Hinc vt alibi, ita praesertim in Saxonia superiori, hoc
suarum partium esse putant vespillones, vt antequam cadauer in
sepulcrum demittunt, loculum redaperiant, &, quicquid ori
propinquum est, sollicito remoueat. Masticantium exempla
mortuorum complura referunt LVTHERVS in den Tisch. Re-
den/ Cap. IX. ERASM. FRANCISCI im Höllischen Proteus/
Cap. XXVIII. D. Zörnig im Bürg. Engel/ qu. 71. Sed quan-
tum fidei omnis illa de masticatione mortuorum traditio merea-
tur, sicut aliis inquirendum relinquimus: ita, si vel maxime tale
quid accidere soleat, huiusmodi effectum corporibus vere exa-
nimatis tribuere, perinde absurdum censemus, ac si quis cum
rudi Seruiensium plebe statueret, mortuos de sepulcris prodire,
viuorumque hominum sanguinem exsugere. Sunt, qui masti-
cationem illam hominibus adparenter mortuis, & in tumultu re-
uiuiscantibus tribuunt. Alii cum LVTHERO l. c. omnia ist-
haec operationibus maligni daemonis adscribunt. Nos, vt B.
SPENERO facile subscribimus, qui in *Consiliis Latinis* Part.
III. p. 120. adserit, plures adparenter mortuos terrae mandari,
quam vulgo credatur: ita singulares circumstantiae quorundam
exemplorum nobis persuadent, non raro diabolum suas & hic in-
termiscere illusiones.

§. X. Iam porro dispiciendum, an Seruiensis illa pestis, quae
intra septennium tot hominibus repentinae mortis causa exstitit,
pro *naturali morbo* sit habenda. Notissimus inter medicos mor-
bus est EPHIALTES, seu incubus, germ. *der Alp/ die Trutze/*
qui cum Vampyris maximam habere videtur analogiam. Si
VOSSIVM de *Idololatria*, Lib. III. cap. 35. audiamus, oritur
haec adfectio, quando humor viscidus, siue densi ac fuliginosi
halitus, primo quidem cor, mox & cerebrum repleant: & in
primis contingere solet iis, qui supini dormiunt. Sic enim spina
dorsi

dorsi cor propius attingens liberum eius impedit motum, halitus
genere crassiores circa cor congregantur, ac deinde delati in ce-
rebrum, monstrosas gignunt imaginationes atque terrificas: Pul-
mones etiam premunt, atque ita vocem veluti intercipiunt, vt
dormiens opem implorare minime possit. Sic de incubo philo-
sophatur ille. Quemadmodum autem inficias ire nolimus, com-
pressionem eiusmodi nocturnam e causis mere naturalibus ortum
ducere: ita vix adduci nos patiemur, vt credamus, solum incu-
bum tot Medvediae incolis, immo etiam infantibus, mortem
accelerasse. Testantur omnes medici, incubum non esse leta-
lem, nisi saepius recurrat. Iam vero omnes in eo relationes con-
ueniunt, homines à Vampyris occisos, tantum semel eiusmodi
compressionem sensisse, cum breui ante firma sint vsi valetudi-
ne. Vix ergo probabile videtur, vnicum incubi paroxysmum
homines illos dedisse leto. Vnde calculum addere non possumus
DN. D. STOCKIO, Medico Ienensi, qui in dissertatione de
Cadaueribus sanguisugis, repentinam illam hominum in Seruia suf-
focationem, à solo incubo repetendam esse statuit.

§. XI. Aliam haec phaenomena explicandi viam ingressi sunt
alii, dum non modo genus mortis, sed reliqua etiam, quae in
Vampyris obseruata sunt, ex causis mere naturalibus explicare
sunt annisi. Instar omnium sit auctor iste anonymus, qui anno
superiori, germanico idiomate, libellum edidit hac inscriptione
insignitum: *Eines Weimarischen Medici muthmaßliche Gedanken
von denen Vampyren, oder so genannten Blut-Saugern/ welchen
zulezt das Gutachten der Königl. Preussischen Societät der Wis-
senschaften von gedachten Vampyren mit beygefüget ist/ 8. Leipzig
1732.* In hoc tractatu contendit auctor, Vampyros esse chimae-
ras, quae corruptam hominum quorundam phantasiam pro matre
sua agnoscant. Idque probat vel potius suspicatur ex eo, quod
(1) morbus, quo homines pro Vampyris venditari exspirave-
rint, plane fuerit naturalis, febris nimirum maligna & contagio-
sa, cum adfectu compressorio & strangulatorio coniuncta; (2)
quia phaenomena in his cadaueribus conspicua, ex causis mere
naturalibus deriuari possint. Nam primo quod attinet ad inusita-
tum

possit, ex iis, quae de masticatione mortuorum, von dem Schma-
gen und Kauen der Todten in den Gräbern / vulgo circumferun-
tur. Tradunt quippe, mortuos in sepulcris interdum lintea &
fascias, quibus inuolui solent, deuorare, ac sensim deglutire.
Quo ipso consequi putant, vt plures mox ex eadem familia de-
cedant. Hinc vt alibi, ita praesertim in Saxonia superiori, hoc
suarum partium esse putant vespillones, vt antequam cadauer in
sepulcrum demittunt, loculum redaperiant, &, quicquid ori
propinquum est, sollicito remoueant. Masticantium exempla
mortuorum complura referunt LVTHERVS in den Tisch. Re-
den/ Cap. IX. ERASM. FRANCISCI im Höllischen Proteus/
Cap. XXVIII. D. Zörnig im Bürg. Engel/ qu. 71. Sed quan-
tum fidei omnis illa de masticatione mortuorum traditio merea-
tur, sicut aliis inquirendum relinquimus: ita, si vel maxime tale
quid accidere soleat, huiusmodi effectum corporibus vere exa-
nimatis tribuere, perinde absurdum censemus, ac si quis cum
rudi Seruiensium plebe statueret, mortuos de sepulcris prodire,
viuorumque hominum sanguinem exsugere. Sunt, qui masti-
cationem illam hominibus adparenter mortuis, & in tumultu re-
uiuiscantibus tribuunt. Alii cum LVTHERO l. c. omnia ist-
haec operationibus maligni daemonis adscribunt. Nos, vt B.
SPENERO facile subscribimus, qui in *Consiliis Latinis* Part.
III. p. 120. adserit, plures adparenter mortuos terrae mandari,
quam vulgo credatur: ita singulares circumstantiae quorundam
exemplorum nobis persuadent, non raro diabolum suas & hic in-
termiscere illusiones.

§. X. Iam porro dispiciendum, an Seruiensis illa pestis, quae
intra septennium tot hominibus repentinae mortis causa exstitit,
pro naturali morbo sit habenda. Notissimus inter medicos mor-
bus est EPHIALTES, seu incubus, germ. der Alp/ die Trutze/
qui cum Vampyris maximam habere videtur analogiam. Si
VOSSIVM de *Idololatria*, Lib. III. cap. 35. audiamus, oritur
haec adfectio, quando humor viscidus, siue densi ac fuliginosi
halitus, primo quidem cor, mox & cerebrum repleant: & in
primis contingere solet iis, qui supini dormiunt. Sic enim spina
dorsi

dorsi cor propius attingens liberum eius impedit motum, halitus
genere crassiores circa cor congregantur, ac deinde delati in ce-
rebrum, monstrosas gignunt imaginationes atque terrificas: Pul-
mones etiam premunt, atque ita vocem veluti intercipiunt, vt
dormiens opem implorare minime possit. Sic de incubo philo-
sophatur ille. Quemadmodum autem inficias ire nolumus, com-
pressionem eiusmodi nocturnam e causis mere naturalibus ortum
ducere: ita vix adduci nos patiemur, vt credamus, solum incu-
bum tot Medvediae incolis, immo etiam infantibus, mortem
accelerasse. Testantur omnes medici, incubum non esse leta-
lem, nisi saepius recurrat. Iam vero omnes in eo relationes con-
ueniunt, homines à Vampyris occisos, tantum semel eiusmodi
compressionem sensisse, cum breui ante firma sint vsi valetudi-
ne. Vix ergo probabile videtur, vnicum incubi paroxysmum
homines illos dedisse leto. Vnde calculum addere non possumus
DN. D. STOCKIO, Medico Ienensi, qui in dissertatione de
Cadaueribus sanguisugis, repentinam illam hominum in Seruia suf-
focationem, à solo incubo repetendam esse statuit.

§. XI. Aliam haec phaenomena explicandi viam ingressi sunt
alii, dum non modo genus mortis, sed reliqua etiam, quae in
Vampyris obseruata sunt, ex causis mere naturalibus explicare
sunt annisi. Instar omnium sit auctor iste anonymus, qui anno
superiori, germanico idiomate, libellum edidit hac inscriptione
insignitum: *Eines Weimarischen Medici muthmaßliche Gedanken
von denen Vampyren, oder so genannten Blut-Saugern/ welchen
zulezt das Gutachten der Königl. Preussischen Societät der Wis-
senschaften von gedachten Vampyren mit beygefüget ist/ 8. Leipzig
1732.* In hoc tractatu contendit auctor, Vampyros esse chimae-
ras, quae corruptam hominum quorundam phantasiam pro matre
sua agnoscant. Idque probat vel potius suspicatur ex eo, quod
(1) morbus, quo homines pro Vampyris venditari exspirave-
rint, plane fuerit naturalis, febris nimirum maligna & contagio-
sa, cum adfectu compressorio & strangulatorio coniuncta; (2)
quia phaenomena in his cadaueribus conspicua, ex causis mere
naturalibus deriuari possint. Nam primo quod attinet ad inusita-
tum

tum illum corporum diu defunctorum vigorem & a corruptione immunitatem, complures auctor causas allegat, quibus cadauerum in tumulis putrefactio possit impediri, vt adeo hic nihil sit insolens. Alterum phaenomenon, quod Vampyris crines vnguesque recentes procrecant, inter vana commenta refert auctor, eo quod nullum sit in cadauere principium agens, a quo ille vegetationis actus possit exerceri. Neque illud magnopere admirandum statuit, quod in Vampyris multum fluidi sanguinis repertum sit, cum haemorrhagio & cruentatione cadauerum nihil sit frequentius, & apoplectica in primis subiecta post mortem ex ore, naso, auribus, immo & oculis, largum non raro sanguinem profundant, quae sanguinis profluvia a medicamentis fortioribus, a succulento corporis habitu, itemque ab aestu tempestatis, causisque aliis, possint oriri.

§. XII. Sed quantis parasangis haec pleraque a veri specie discedant, haud difficulter intelliget, qui illas coniecturas cum documentis historicis contenderit. Scilicet in re facti, complura sibi imaginatur auctor, nihil autem probat: immo & ea passim fingit, quae historicae relationi e diametro repugnant. Quae vero sequela: Hoc fortasse ita contingere potest, ergo reuera ita contigit? Non ibimus inficias, corruptam phantasiam, morbosque ideales, monstrosos non raro effectus producere, quibus non solum spiritus animales; sed ipsa anima ad varios & inordinatos motus concitentur, hisque mediantibus variae corpori impressiones & noxae inferri queant. Sed num soli idcirco phantasiae, quae de Vampyris narrantur, tribuenda? Numquid inde sequitur, omnes illos, qui in Seruia hoc fato occubuerunt, corrupta laborasse phantasia? Quibus documentis probabit auctor, omnes hac lue abreptos, febri acuta intra breuissimi temporis interuallum interiisse? Nonne etiam tales commemorantur, qui per hebdomadas, immo menses, lecto adfixi, lento admodum morbo obierunt? Et cum, testantibus instrumentis publicis, inter Vampyros octiduani quoque infantes fuerint reperti, numquid & paruulos hosce exorbitantis phantasiae terculamentis patuisse credemus? Reliqua vt persequamur, multus

multus est auctor in recensendis causis naturalibus, quibus putrefactio cadauerum in tumulis possit arceri. Atque ita ostendit quidem, quid fieri possit, sed nondum conuincit lectorem, quod reuera etiam in Seruia haec ita accidunt. Nam qua saltem specie nobis persuadebit, tellurem Meduediensem alias quacuis cadauera in putredinem dare, nunc autem a corruptione illibata relinquere? Quin & in eodem coemeterio corpora quaedam putrescere, alia uero, & quidem proxime adiacentia, atque diu ante terrae mandata, a putrefactione immunia manere? Fac autem causis mere naturalibus accidere, vt cadauer aliquo vsque suum seruet vigorem: vigor ad octuagesimum vsque diem perdurans, qualis in vno Vampyrorum obseruatus est, solitas causarum naturalium vires transcendit. Ad vngues crinesque in Vampyris recens prognatos quod attinet, cum semel animum induxisset auctor, ex causis naturalibus omnia deriuare, hic autem inuenire nullas posset, vix breuiori via sese expedire potuisset, quam si illam relationis partem vanis adnumeraret commentis. Eadem fronte quis posset reliqua omnia, a Medicis & Chirurgis sub iurisiurandi fide deposita, negare & pro confictis habere. Quae de naturali cadauerum haemorrhagio tradit auctor, lubentes ipsi concedimus. Sed non parum hic difficultatis ex eo oritur, quod in Vampyris Seruiensibus iam pridem humatis, non foetidus, putredinosus, & multo fero admixtus, qualis in haemorrhagicis cadaueribus esse solet; sed recens & balsamicus sanguis fuerit repertus. Et vnde quaeso est, quod persona, dum viueret, macilenta ac paene exsanguis, postea in tumulo eam pinguedinem contrahat, & sanguine abundet? Vnde est, quod in veteris locum cuticulae, recens & viuida succrescat? Haeret aqua: altum de his vbique silentium.

§. XIII. Haud paullo difficilior quaestio est: *An hi effectus animae, a corpore suo separatae, sint imputandi?* Qui adparitiones animarum defendunt, nouum in hoc recenti casu suae opinionis stabilimentum sese nactos existimabunt. Quare, quo fundamento celebris illa, de animularum circumuagantium adparitione, traditio nitatur, hic merito inquirendum. Cum au-

tem huius sententiae patroni miris inter se opinionum diuortiis discrepent, age! singulos audiamus.

§. XIV. Primum in arenam prodeant illi, qui magna contentione adserunt, mentes ipsas, sua natura immortales, post suam a corporibus separationem, quandoque reuerti, & viuentibus sese conspicuas praeberē. Platoniorum hanc olim fuisse sententiam, ex ipso PLATONIS *Phaedone*, vt & ex PORPHYRIO, ATHENAEIO, MAXIMO TYRIO, EVNAPIO, aliisque satis liquido, constat. Eadem opinione ductos antehac Rabbinos & Cabbalistas, euincunt ea, quae R. MENASSE BEN ISRAEL de *Resurr. Mort.* Lib. II. c. 6. ex libro Zoar allegauit. Inter Christianos quaestiosa non minus, quam inclyta, de adparitionibus animarum, fabula mirifice aridet Romanensibus, ex quibus praeter alios DELRIO in *Disquis. Mag.* Lib. II. qu. 26. Sect. IV. & CASP. SCHOTTVS in *Phys. Curios.* Lib. II. c. 19. magno exemplorum & argumentorum adparatu, eam persuadere aliis sunt conati. Immo, quod mireris, inter ipsos Reformatos, hanc sententiam recoxerunt HENRICVS MORVS de *Immortalitate Animae* Lib. II. c. 16. & GLANVIL in *Sadducaismo Triumphato*, Part. II. Sect. 24--26.

§. XV. Verum huic opinioni repugnant euidentissima Scripturae loca. Et quidem de animabus beatorum diserte testantur sacrae paginae, quod *sint in manu Dei, neque villo tangantur cruciati*, Sap. III. 1. quod *quiescant ab omni opere suo*, & quidem *ἀπ' ὧν*, Apoc. XIV. 13. Quod si animae beatorum in quiete sunt & in paradiso, Luc. XXIII. 43. non ergo circumuagantur, multo minus villo rerum tristium sensu adficiuntur, aut viuentibus noxam adferunt. De animabus damnatorum quid sentiendum sit, constat exemplo diuitis heluonis, Luc. XVI. 22. 23. qui testante Christo, statim post discessum ex hac vita, in inferno & cruciati fuit, neque huc reuerti potuit ad deterrendos a peccatorum consuetudine fratres. Nam si ipsi reditus ex inferno patebat, cur Abrahamum rogabat, vt Lazarum mitteret? Conf. 2 Sam. XII. 23. Iob. VII. 9. 10.

§. XVI.

§. XVI. Quae pro adstruenda animarum adparitione vulgo adferuntur argumenta, nullius plane sunt momenti. Primum enim parum vel nihil probant, qui dicunt, quamuis naturali modo & ordine defunctorum animae non reuertantur, hoc tamen singulari permisso vel dispensatione Dei fieri posse. Nam diuersissima vtique sunt, quid Deus possit, & quid velit permittere, quod postremum nulla vnquam ratione poterit euinci. Immo ex historia diuitis heluonis nimis euidenter elucescit, Deum huiusmodi adparitiones permittere prorsus nolle.

§. XVII. Frustra deinde citant tot adparitionum exempla, ex profanis pariter ac sacris scriptoribus petita. Nimirum ex profanis tantum non proferunt exempla adparitionum vi pacti factarum, de quibus vid. ERASMVS FRANCISCI in *Hollischen Proteus* Hist. V. p. 17. & SCHELVIGVS in disput. de *Adparitionibus mortuorum*, *viuis ex pacto factis*, Dantis ci cloccviii. E sacris paginis allegant adparitionem SAMVELIS, Saulo regi factam; MOSIS & ELIAE in monte; LAZARI aliorumque in vitam reuocatorum, immo & ipsius CHRISTI, discipulis post resurrectionem adparentis, a quibus pro spectro habitus sit.

§. XVIII. Verum haec omnia sententiae huius patronos parum iuuant. Nam ad historiam pythoniisae Endoreae i Sam. XXVIII. descriptam quod attinet, falso supponitur, verum SAMVELEM Saulo adparuisse. Certe enim personatum illum Samuelem fuisse Diabolum, mendacii patrem, & res ipsa docet, & a viris eruditissimis fuit iam pridem demonstratum. Vid. WALTHERVS in *Officina Bibl.* p. 369. IOAN. HENR. HEIDEGGERVS de *Pseudo-Samuele a Pythonissa in Endor excantato*, Tom. I. Dissert. Select. Diss. 10. p. 265. GERHARDVS in diss. de *Spectro Endoraeo*, PFEIFFERVS in *Dub. Vex. Cent.* II. loc. 77. p. 377. BVDDEVS in *Hist. Eccles. V. T.* Tom. II. Neque ad rem quicquam facit adparitio MOSIS & ELIAE, Matth. XVII. Luc. IX. quanquam vnde corpus habuerit Moses, in diuersa aheant eruditi. Quod si dicamus, solam Mosi animam adparuisse eo modo, quo sancti angeli in V. T. adparere

adparere consueti fuere, nihil fortasse a veri specie alienum dixerimus. Neque quicquam inde praesidii enascitur contrariae sententiae adfertoribus. Nam Moyses & Eliae adparitionem extraordinaria prorsus ac singulari Dei dispositione, grauissimisque de causis tum factam, est, quod credamus. Sin prior sententia displiceat, non plane fastidienda erit illa BALTH. BEBELII, in diss. de *Bis mortuis*, §. 24. ubi cum Capello, Grotio, Chemnitio, Lysero aliisque statuit, ex eo, quod Michael Archangelus altercatus fuerit cum Satana de corpore Moyses, probabile esse, Moysen a Deo resuscitatum, & cum corpore vna atque anima in caelum translatum, indeque ad colloquium cum Christo habendum, remissum ad tempus, post eodem reuertisse. Ceterum mortui a Christo resuscitati, ut & Christus ipse post resurrectionem, non qua animam tantum; sed qua corpus & animam simul, reuerterunt: Ut adeoque nullo plane exemplo, decantata illa, de adparitione animarum a corporibus separatarum, traditio possit probari.

§. XIX. Urget quidem THOMAS MORVS, spectra eos non raro sermones habuisse ad homines, qui a Cacodaemone proficisci haud potuerint: puta, si eos ad virtutis & sanctimoniae studium exstimulauerint, iisdemque iustitiam diuinam repraesentauerint, articulum & genus mortis praedixerint. Sed non satis perpendisse videtur Morus, Satanam, secundum illud Apostoli, aliquando transfigurari in angelum lucis, ut eo commodius irretire homines, & sub illa sanctitatis larua suae nequitiae mimum ludere possit. Atque inde quoque fieri putamus, ut exorcismis atque incantationibus hominum ridiculis & vanis, aliquando cedat genius infernalis, seque ex aedificiis, quae spectris & laruis infestantur, in sylvas & loca deserta expelli, & quasi in sacco deportari patiatur: cuius ignominiae mercedem satis amplam se putat retulisse, si hac ratione hominum superstitionem alere, adeoque regnum suum stabilire possit.

§. XX. Cum ergo animarum a corporibus seiunctarum adparitio & ad nos reditus, omni destituatur fundamento, atque inter aegra & putida humani cerebri figmenta referri suo iure merea-

mereatur: vltro inde consequitur, ut sanguinis illa sitis atque dira libido, quae Vampyros Seruienses ad viuentium stragem inuitat atque exstimulat, mentibus hominum defunctorum tribui non possit.

§. XXI. Quare eos iam audiamus, qui hominem tribus constare partibus essentialibus statuunt, videlicet CORPORE, ANIMA & SPIRITU, quarum mediam, quae ipsis & SPIRITVS ASTRALIS audit, pro ea habent substantia spiritali, quae hominibus post mortem possit ac soleat adparere. Huic sententiae addictus est auctor illarum observationum, quae Part. VIII. der Geistlichen Fama, continentur. Hic (1) tanquam certum atque extra dubitationis aleam positum adsumit, dari spectra animarum humanarum. Qua occasione Protestantibus, (citra causam tamen, vti ex haecenus dictis liquet) exprobrat, quod cognitis Romanensium figmentis, ad purgatorium adstruendum, quaestusque faciendos compositis, ad alterum velut extremum delapsi, omnes eiusmodi adparitiones pro meris Satanae ludibriis ac delusionibus venditare coeperint. (2) tanquam inconcussum fundamentum, innumerisque exemplis firmatum supponit, passiones vehementiores, nisi per poenitentiam expellantur, animae post suum e corpore discessum tenaciter inhaerere, praesertim si quis repentino mortis genere, sine diuturno, vti ait, putridae corruptionis morbo, in ipso passionum aestu, celeriter sit extinctus.

§. XXII. His praestructis, phaenomena sibi proposita explicare adgreditur hoc modo: (1) non est, inquit, necessarium, Satanae soli & immediate illud opus tribuere: Seruat quippe semen illius, etiam in exitu e terrena sua compage, ut vanas cupiditates alias, ita & insensam occidendi libidinem. (2) Facta igitur & praecipitata corporis animaeque diremptione, illud quidem tardius putrescit, haec vero pristinam voluntatis libidinem tanto diutius seruat. (3) Ad hanc explendam libidinem, anima astralis corpus ideale adsumit, & antehac consueta voluptatis ac metus obiecta amplectitur, ea praesertim, quae ad magiam imaginariam sunt maxime idonea. (4) Ea igitur terrore magico repente

repente obruuntur & suffocantur, multoque magis, si qua iracundus eiusmodi spiritus in aestu flagrante, sine corporeo refrigerio ipsis fiat obuiam. (5) Sic inquietae vires, cum patre suo per aerem adhuc volitantes, quaerunt quietem & vindictam, voluptatem & metum, faciliusque suas operationes perficiunt in sexu sequiori, quam in masculo, quoniam ille sensus spiritualis multo est capacior, quae ipsa est imaginationis & magiae perceptio. (6) His ubi pari furore, ferro & flammis occurritur, tunc sopitur ira in mortuis perinde ac in viuientibus. (7) Quod si vero flagrantis eiusmodi titiones, per internam spiritus subministrationem, oleo spiritus perfundantur, ad restinguendum infernum optima haec erit via. Deus in hac & futura vita nos abundare illa aqua sinat. (8) Captu difficillimum est, in physica corporea, non item in astrali: Vtrum spiritus sanguinem materialem exsugant, an tantum partem eius spiritualement, qua sanguinem suum pristinum in vigore conseruent? Huc vsque auctor.

§. XXIII. Abstrusa haec sunt pleraque atque impedita. Nec mirum, paullo obscurius philosophari auctorem, cum chimae-rae alicuius operationes hic recenseat. Nimirum omnia ea, quae tradit, hypothesi de media hominis parte, quam vulgo *animam astralem* vocant, superstructa esse animaduertimus. Non heri aut nudiustertius hypothesi ea in lucem prodiit, vtpote quam suo iam aeuo magnus ille medicorum Sultan, THEOPHRASTVS PARACELSVS fuit professus. Docebat nimirum, hominem tribus constare partibus essentialibus, quas maiores adpellabat substantias, ex his *animam*, a Deo inspiratam, post mortem reuerti ad Deum, vnde originem duxerit: *Corpus*, tanquam partem crassiolem, e duobus inferioribus elementis, terra & aqua compositum, in terram reuerti, atque in ea putrescere: tertiam vero partem, seu *Spiritum astralem*, qui naturam firmamenti habeat, atque e duobus elementis superioribus, aere & igne conflatus sit, post mortem redire in aerem, velut ad sepulcrum suum, ubi sensim absumatur, ita tamen, vt ad corruptionem sui plus temporis exigit, quam corpus, idque propter elementa, quibus constat, puriora. Porro tradebat Paracelsus, hunc ipsum esse

esse spiritum, qui cogitationes, cupiditates, imagines, menti ante obitum impressas, vna cum facultate concupiscibili atque irascibili retineat: hunc itidem esse spiritum, qui post mortem adpareat, ac plerumque iis locis ac rebus occupetur, quibus in vita sua plurimum inhaeserit, aut quae ipsi in extremo vitae articulo maxime fuerint impressae. Paracelsus sicut in reliquis, ita in hoc etiam passu sequitur IACOBVS BOEHME, in *Epistolis theosophicis*, Ep. 24. p. 205. Eandem hypothesin de spiritu astrali ad spectra applicant ROBERTVS FLVDD, SEBAST. WIRDIGINVS & IOAN. SOPHRONIVS KOZACK in *discurs. phys. tract.* I. §. 7. ex recentissimis autem RVDIGERVS in *physica diuina*, Lib. I. c. 4. Sect. 6. §. 99. & WEBSTERVS in *der Untersuchung der vermeinten und sogenannten Hexereyen* cap. 16. ubi inter alia hunc quoque effectum spiritui astrali tribuit, quando corpora hominum ex proaeretica malitia occisorum, ad homicidae praesentiam, sanguine madere incipiant, quo sanguinis profluuium latitans caedis patrator saepenumero sit detectus, id quod exemplis compluribus declarat, §. 27---35.

§. XXIV. Sed ne quid dissimulemus, astralis isthaec philosophia nobis videtur *μεταφυσική*, hoc est, altius adurgere, quam humanae cognitionis modus id patitur. Neque enim tam probatur, quam supponitur, hominem e tribus constare partibus essentialibus, quarum media naturam firmamenti seu siderum habeat. Vnde quaeso illa mediae partis, seu spiritus astralis cognitio? Vnde sciunt, eundem post hominis obitum per aerem volitare, ac tandem a sideribus absumi? Quodsi *rationem* audias, vix ea vel acutissimae meditationis subsidio ad astra vsque euolabit, spirituumque, si qui sunt, astralium naturam, operationes, sepulcra inspiciet. Quae *experientia* suppeditat, non sunt eiusmodi, vt ad sidereos spiritus confugere sit necesse, cum alia faciliore ratione explicari possint. Frustra itidem citatur *reuelatio*: siquidem ad ea Scripturae dicta, quae tres homini partes essentialia assignari videntur, 1 Thess. V. 23. Matth. XXII. 37. 1 Cor. II. 14. 15. XIV. 14. Ebr. IV. 12. & reliqua, facili negotio responderi potest. Perspicue & luculenter ea expediuit

TEVBERVS in *Moderato iudicio de quaestione theologica: an dentur tres partes hominis essentiales?*

§. XXV. Est praeterea, quod meditentur huius hypotheseos adsertores. Nam si verum est, geminam esse in homine animam, quarum altera passiones & cupides vel diu consuetas, vel in extremo vitae puncto sibi impressas, post fata adhuc agitet, atque ob id, adsumto corpore phantastico, viucentibus adpareat, laruis profecto ac terribilamentis nunquam non infesta erunt atque inquietata omnia. Quotidie homines impii, suisque cupiditatibus feruientes, morte siue naturali siue violenta decedunt, paucissimi ante obitum, per poenitentiam veramque sui abnegationem, prauas libidines expellunt, plerique iracundiam, volupratem, avaritiam, aliasque vanas cupiditates, secum auferunt in sepulcrum. Et rariora tamen spectrorum dantur exempla: quae procul dubio crebriora essent futura, si naturali quadam ratione contingerent, aut si quid esset in homine, quod posset naturaliter post mortem adparere. Saltem iis in locis laruarum frequens adspectus transeuntibus territurus esset, ubi furor martius ingentes edidit exercituum strages, totque vno impetu duces ac milites fortissimos prostrauit, qui non segnius conflixerant, atque olim Romani in proelio Tarentino aduersus Pyrrhum, de quibus FLORVS *Elis. Rom. Lib. I. c. 18.* *Omnium, inquit, vulnera in pectore: quidam hostibus suis immortui: omnium in manibus enses, & relietae in vultibus minae, & in ipsa morte ira vivebat.*

§. XXVI. Eo autem minus tolerabilem putamus illam, de astrali spiritu, hypothesein, quod periculosas non minus, quam absurdas trahit consequentias. Nam si spiritus ille ad essentiam hominis pertinet, & post mortem ab astris absumitur, non potest non inde consequi, ut redigatur in nihilum: quo ipso articulus de resurrectione mortuorum, ac reduntione corporis cum anima, labefactatur, quae proxima est ad atheismum semita. Ut taceamus id, quod iam pridem a viris doctissimis obseruatum est, huic hypothesei Paracelsum vniuersam magiam suam inaedificasse. Vid. FRANCISCI im *Höllischen Proteus!* p. 735.

§. XXVII. Neque illud praeterea obiter aduertendum, quod ple-

plerumque spiritum ab anima ita distinguant, ut illum essentiae diuinæ particulam statuunt: quam sententiam ex Platoniorum Stoicorumque lacunis haustam, iterum in scenam producere, nonnullis volupe fuit: solentque eam in rem passim allegari IOSEPHVS STELLATVS in *Pegaso sapientiae, siue introductione in sapientiam veterum*, cap. 3. 10. BAPTISTA HELMONTIUS de *Sede animae*, n. 17. THEOPHR. PARACELSVS de *Creat. homin.* p. 757. Hinc vero quidam occasionem adepti, vterius progressi sunt, & istam diuinæ essentiae particulam, ceu labis expertem, salutis principium dixerunt, fidem ipsam in ea & in ejus a corporeorum vinculorum liberatione, modum perueniendi ad salutem quaesierunt, praecipua hoc ipso christianae religionis dogmata pessundantes atque euertentes. Neque procul ab illa sententia abludere auctorem observationum illarum, quae Part. VIII. der *Geistlichen Fama*, exhibentur, facile intelliget, qui ea legerit, quae num. VI. p. 79. sqq. de lumine interno, fidei inter Gentiles ac Turcas principio, pluribus disferit. Sed haec ut multis persequamur, instituti nostri ratio non permittit. Sufficit ostendisse, quam infirmo ac lubrico hypothesei de spiritu astrali nitatur fundamento. Quo ipso ea omnia vltro corruunt, quae hypothesei per se falsissimae auctor in casu praesenti superstruxit. Et reuera absonum est, aliquid pro causa efficiente venditare velle, cuius existentiam nondum perduxeris ad liquidum.

§. XXVIII. Postquam ergo κατ' ἀπομὸν ostendimus, quae istius portentosi Seruiensis causae vera & adaequata neutiquam possit existimari: superest, ut κατὰ θεὸν euincamus, vniuersae illius tragoediae auctorem actoremque principalem, subseruientibus licet causis naturalibus, esse insensissimum humani generis hostem, DIABOLVM.

§. XXIX. Enimuero posse spiritum finitum, adeoque & diabolum, vi suae naturae operari in corpora, & pro sua μυσιο-τεχνία corpus aliquod adsumere, hominibus adparere, corpus de loco in locum transportare, multosque praeternaturales & mīros edere effectus, inter saniores philosophos pariter ac theologos,

si porcorum corpora ingrediendi facultatem nanciscatur, clamat contra, velut ingenti cruciatu tactus, si corporis expers circumuagari cogatur. vid. l. c.

§. XXXIV. In illo autem tragico Vampyrorum lusu diabolus suas habere partes, eo minus fortasse dubitabit, qui *loci atque hominum*, quibus atrocia isthaec obtigerunt, *naturam & conditionem* considerauerit. SERVIA scilicet cruentae illius tragoediae theatrum est: Homines illam incolentes in densissima ignorantia, foedissimaque superstitione versantur, ac si fides est itinerariis, vix vlla gens, ut latrocinii & rapinis; ita & veneficiis artibusque magicis, magis addicta est. Eo autem facilius daemon malignus exercere opera sua in illis potest terris, ubi homines impios, coecos, suisque ludibriis physice & moraliter praeter ceteris adcommodatos deprehendit. Testatur hoc omnium temporum historia, quo plus ignorantiae & superstitionis humana impleuerit pectora: eo frequentiores exstitisse cacodaemonis gradationes & strepitus: contra dispulsis superstitionum tenebris, motus hosce diabolicos maximam partem fuisse repressos. Quod non eo accipi velimus, ac si diabolus nusquam, nisi in cerebro hominum, praeconceptis opinionibus laborantium, quaerendus esset: sed quod reuera diabolus, testante Scriptura, in tenebris dominetur, adeoque in luce opera sua pari successu perficere non possit.

§. XXXV. At, si ita est, inquis, etiam alibi locorum diabolus parem instruere scenam poterit, cum nusquam desint homines superstitionis atque ignorantiae coeno obruti. Sed facilis ad haec responsio. Occurrunt utique eiusmodi casus, cum in aliis Hungariae locis; tum in Moravia, Bohemia, alibi. Neque multum a Vampyris Seruiensibus diuersi sunt, VPIERII, quos vocant, Polonici. Adhaec diabolus non eundem vbique mimum quasi lustrat, sed alibi aliter sese exserit, prout naturam hominum & indolem esse comparatam agnoscit. Illud praeterea extra dubitationis aleam positum, quod diabolus in vna provincia libentius commoretur, quam in altera. Satis hoc manifestum est ex iis, quae Marc. V. l. sqq. commemorantur. Cum enim dia-

diabolus ex obfesso homine, in sepulcris multum versato, diuina Seruatoris virtute expellendus esset, obnixè rogabat, ut ne cum legione sua ex eo tractu deturbaretur. Cum his conueniunt ea, quae PSELLVS in dialogo de *operationibus daemonum*, multis descripsit, ex ore MARCI cuiusdam in Mesopotamia degentis, qui cum Chaldaeorum ritibus addictus fuisset, & eorum doctrina imbutus, Christianismum amplexus erat. Vid. THOMAE STANLEII *Historia Philosophiae Orientalis*, quam IOAN. CLERICVS in *Operibus Philosophicis*, Pneumatologiae suae subiecit, p. 205. sq.

§. XXXVI. Iam si quaeras, qua demum ratione diabolus putredinem cadaueris ad tempus impedire, colorem sanguinis, integritatem viscerum vel vere, vel adparenter conseruare, corpus aliquod, sicut Christum, Matth. IV. per aerem transportare, in cameras inferre, perque corporis parastatice adsumti organa, sanguinem e corpore viuo exlugere, quemadmodum olim per ventriloquas, sine organis idoneis, locutus est, aut alicunde sanguinem, ut olim in Aegypto in corpora deriuare possit: Fatendum utique, abstrusiora haec esse, quam ut ab villo mortalium concipi possint aut explicari. Sed inde nondum sequitur, ea peragere diabolus non posse, aut reuera etiam in Seruia non peregisse.

§. XXXVII. Neque tamen, si omnes illos effectus primario cacodaemoni adscribamus, eum idcirco facimus omnipotentem, vel θαυματουργον. Potest enim veterator ille μυριότροχος, pro sua potentia, quamuis admodum limitata ac circumscripta, diuino permisso, plurima patrare mira atque vires humanas nimium quantum superantia, quae tamen a miraculis veri nominis longissime sunt diuersa. Agit quippe genius infernalis mediantibus naturae viribus: Deus autem sine villo mediorum usu, aut causarum secundarum interuentu, per absolutam suam potentiam, quaecunque vult, efficit.

§. XXXVIII. Atque ita quidem accipienda sunt, quae in causa praesenti disseruimus. Dum enim diabolus illius tragoediae Seruiensis causam principalem citamus, ab hoc opere non

excludimus naturae vires, quibus daemon *malignus* in exsequendis malitiae suae technis utitur. Vt paucis mentem declaremus, non a veri specie nobis abhorreere videtur, vniuersam Vampyrorum pestem, quae Seruienses aliquousque infestauit, consistere in *CONTAGIO* quodam *MAGICO*, iusto Dei iudicio illius tractus incolis immisso. *Contagium* dicimus, quoniam luis instar pestilentis, latius altiusque serpit, suoque adflatu non singulos modo homines, sed integras quoque familias inficit atque euerit: *Magicum* vero adpellamus, quod diabolus naturae viribus suas immiscet operationes, adeoque praeternaturales quosdam edit effectus.

§. XXXIX. Etenim complura hic subesse naturalia, quibus diabolus ad praestigias suas eo felicius expediendas uti possit, neutiquam ituri sumus inficias. Constat humano quoque artificio, cadauera ad longissimum temporis interuallum, contra putredinem posse praeseruari. Quidni diabolus naturae vires, quas procul dubio magis exploratas, quam peritissimus quisque medicorum habet, ad eundem finem determinare possit? Non parum quoque adiumenti diabolo praebere hominum Seruiensium indolem coecamque superstitionem, iam supra monuimus. Quibus adiecisse iuvat, Seruiam, in finibus Turcorum sitam, quasdam ex religione & traditionibus Graecorum seruare reliquias. In his est inueterata persuasio de corporibus *excommunicatorum*, noctu de tumulis surgentium, homines terrentium, ac tantum non trucidantium. Vnde nihil frequentius apud Graecos, quam repentinae mortis casus *excommunicatorum* corporibus imputare, eaque de tumulis eruta flammis committere. Hac igitur superstitione imbuta plebs, ubi insoliti quid accidere animaduertit, metu terroreque impletur, quo turbulento adfectu non potest non ipsa turbari imaginatio. Quid ergo? Num vniuersam hanc scenam pro corruptae imaginationis ludibrio habemus? Minime gentium. Hoc saltem innuimus, diabolum causas eiusmodi naturales, in praua hominum dispositione fundatas, suam putare occasionem. Nam quo magis inter homines superstitio regnat,

co

eo latius terror diffunditur, eoque plures diabolus ad magicum eiusmodi fascinum concipiendum aptos apprehendit.

§. XL. Atque hinc etiam intelligi quodammodo potest, cur malum desinat, sicuti cadauera Vampyrorum e sepulcris eruta, quacunque ratione destruantur. Tum videlicet homines metu saltem leuati, sensim resumunt animos, & ad se quasi redeunt, ut insultibus ac ludibriis daemoniis etiam naturaliter minus pateant. Vt & hic fortasse in multis locum habeat, quod medicis in prouerbio est: *Inuentis & destructis signis fascini, destruitur ipsum fascinum*. Sed in his procul dubio etiam diuina prouidentia suas habet partes, quae potentiae genii infernalis certos ponit limites, quo minus pro lubitu in homines eorumque corpora possit grassari.

§. XLI. Coronidis loco dissertationi nostrae breuissimam addemus meditationem. Nimirum *VAMPYRI* non in sola Seruia sunt quaerendi, cum etiam Germania nostra, aliaeque per orbem terrarum prouinciae, quot hypocritis, tot quasi Vampyris abundant. Nam qui sanguinem Iesu Christi in Sacramento coenae impuro ore hauriunt, & nihilo secius vitae spiritualis expertes, mortui sunt & manent, numquid a Vampyris Seruiensibus multum differunt? Porro, qui peccatorum dominio subiecti; mortique fructum ferentes, sanguinem & meritum Christi subinde crepant, & carnali fiducia elati, ore diducto iactitant, nonne morali quadam ratione Vampyrorum naturam imitantur?

Ita est. Neque prius Vampyri pestilentes esse desinent, quam corpus peccati dominantis, palo crucis Christi transfixum, igne amoris diuini absumatur.

F I N I S.

21 N 12

